

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 268

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 25 januari 2024

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Opmaak gemeentelijk erosiebestrijdingsplan - Subsiëring

Gemeenten kunnen een aanvraag indienen om een subsidie te ontvangen die ingezet wordt voor het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan. Een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan identificeert en beschrijft prioritaire knelpunten. Het bepaalt ook brongerichte maatregelen om de erosieproblemen in die knelpunten op te lossen. De oplossingen zijn vaak een mix van maatregelen en werken, gaande van sensibilisering tot het uitvoeren van kleine infrastructuurwerken.

De subsidie bedraagt 12 euro per hectare plangebied. De subsidies worden toegekend in volgorde van de rangschikking op basis van acht criteria in het halfjaarlijkse subsidieprogramma en binnen de grenzen van het beschikbare krediet. Er is elk jaar tweemaal een oproep. De deadline voor de subsidieaanvraag is 31 december 2023.

Gelieve alle gegevens beschikbaar te stellen in Excel.

1. Wat betreft de aanvragen:
 - a) Welk budget werd voor de oproep uitgetrokken?
 - b) Graag een overzicht van het aantal aanvragen en het gevraagde budget per provincie.
 - c) Wat betreft de afgewezen aanvragen, graag de voornaamste reden van afwijzing bijvoegen.
2. Wat betreft de goedgekeurde aanvragen:
 - a) Graag een overzicht per provincie van het aantal toegewezen projecten en het budget per provincie.
 - b) Graag van de in West-Vlaanderen gesubsidieerde projecten per project ook de duidelijke locatie en de verkregen subsidies opgelijst. Graag daarbij ook de korte probleemstelling van de bodemerosie en de eventueel daarmee gepaard gaande modderoverlast die de indiener zelf heeft opgegeven bij aanvraag.
 - c) Was het krediet toereikend voor alle goedgekeurde aanvragen?
3. Hoeveel gemeenten hebben zelf het erosiebestrijdingsplan opgemaakt en hoeveel hebben de opdracht geheel of gedeeltelijk toevertrouwd aan een dienstverlener?

4. Hoe verhoudt de subsidie voor de West-Vlaamse projecten zich ten opzichte van projecten in andere provincies en tot de aangevraagde subsidies?
5. Hoe beoordeelt de minister de geografische spreiding van de toegekende subsidies?
6. Is de minister tevreden over het aantal toegekende subsidies en de effecten van de oproep?

Zo niet, ziet de minister nood aan verdere maatregelen?

Zo niet, denkt de minister na over hoe hij de aanvragers inhoudelijk kan ondersteunen, zodat hun projecten wel goedgekeurd worden?

7. Plant de minister na de oproep nieuwe initiatieven in dit domein? Zo ja, graag plan van aanpak, timing en budget.
8. Trad de minister al in overleg met de gemeenten of ontving hij enige reactie op de oproep?

Zo ja, wat was het resultaat daarvan? Zal de minister bepaalde acties ondernemen in respons daarop? Zo ja, graag plan van aanpak, timing en budget.

Zo niet, plant de minister een dergelijk overleg? Graag plan van aanpak en timing.

ANTWOORD

op vraag nr. 268 van 25 januari 2024

van **BRECHT WARNEZ**

1.
 - a) Binnen de perken van het betrokken begrotingsartikel kan er jaarlijks 1.653.000 euro besteed worden aan subsidies voor gemeenten voor de toepassing van erosiebestrijdingsinstrumenten, meer bepaald de opmaak van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan en de begeleiding van gemeenten door een erosiecoördinator voor de uitvoering van een goedgekeurd erosiebestrijdingsplan, en de uitvoering van kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen. In 2023 en 2024 wordt bovendien respectievelijk 400.000 euro en 500.000 euro bijkomend budget voorzien in het kader van het Vlaams Klimaatadaptatieplan.
 - b) In de bijlage wordt per provincie en per gemeente het aantal aanvragen en het gevraagde budget voor 2023 opgegeven.
 - c) Er werden in totaal 6 ingediende projecten niet opgenomen in 1 van de 2 subsidieprogramma's van 2023. Bij 4 projecten was het dossier niet volledig. Bij 1 project was er een probleem met de aanvraag voor de omgevingsvergunning waardoor het dossier eveneens onvolledig was. 1 aanvraag werd afgewezen aangezien in het project slechts beperkt werd ingezet op buffering van het afstromende water en sediment. Samen met de erosiecoördinator en de gemeente werd het project herwerkt zodat het project in het eerste subsidieprogramma van 2024 opgenomen kan worden.
2.
 - a) In de bijlage wordt per provincie het aantal toegewezen projecten en het toegewezen budget per provincie en per gemeente voor 2023 gegeven.
 - b) In de bijlage wordt voor de provincie West-Vlaanderen de toegewezen subsidie gegeven.
 - c) Het krediet was toereikend voor alle ingediende aanvragen, mede dankzij de extra 400.000 euro die voorzien werd vanuit het Vlaams Klimaatadaptatieplan.
3. Reeds 120 gemeenten hebben een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan opgemaakt, waarvan 6 gemeenten dit opmaakten voor 2 plangebieden (= deelgebieden) van de gemeente. Slechts bij 4 gemeenten werd het gemeentelijk erosiebestrijdingsplan (deels) in eigen beheer opgemaakt. De overige gemeenten deden beroep op een externe dienstverlener.
4. In 2023 werd 13% van het totale budget beschikbaar voor het erosiebesluit besteed aan 6 projecten uit West-Vlaanderen. Ook in de voorgaande jaren was zowel het aantal gesubsidieerde projecten als het overeenkomstige bedrag bestemd voor de provincie West-Vlaanderen eerder beperkt:

Jaar	Aantal projecten (totaal aantal gesubsidieerde projecten)	Aandeel van totaal besteed budget i.h.k.v. subsidies erosiebesluit
2023	6 (33)	13%
2022	6 (27)	9%
2021	1 (19)	4%
2020	0 (27)	0%

2019	4 (24)	8%
------	--------	----

Bij de evaluatie van het Vlaamse erosiebeleid (eindrapport 2022) bleek eveneens dat Limburg en Vlaams-Brabant veel meer beroep doen op de subsidies van het erosiebesluit. Dit manifesteert zich voornamelijk bij de toekenning van subsidies voor de uitvoering van erosiebestrijdingswerken. De subsidies voor de begeleiding van een gemeente door een erosiecoördinator zijn meer gelijk verdeeld over de provincies. In West-Vlaanderen zijn in verschillende gemeenten reeds meerdere erosiebestrijdingswerken uitgevoerd. Daarnaast zijn echter ook heel wat West-Vlaamse gemeenten die nog geen enkel of slechts 1 project met erosiebestrijdingswerken hebben aangelegd.

5. De geografische spreiding van de toegekende subsidies is niet gelijk verdeeld. Gemeenten in Vlaams-Brabant en Limburg hebben de voorbije 20 jaar veel meer ingezet op de uitvoering van erosiebestrijdingswerken om zich te wapenen tegen modderstromen als gevolg van onweersbuien. Ook in Oost- en West-Vlaanderen zijn er evenwel problemen door erosie, wat zich manifesteert door modder op de weg, in waterlopen en ook in woningen. Ook op het veld zelf veroorzaakt dit een daling van het productiepotentieel van de akkers. Het is dan ook duidelijk dat de gemeenten in Oost- en West-Vlaanderen een versnelling hoger dienen te schakelen met het voorkomen van de negatieve effecten van bodmerosie. Het erosiebesluit biedt deze gemeenten de nodige steun om dat te realiseren, zowel via de erosiecoördinator die de gemeente kan ondersteunen als via een subsidie van 75% in de totale kost voor de aanleg van erosiebestrijdingswerken.
6. Het voorziene budget voor de subsidies van het erosiebesluit is in de meeste jaren volledig aangewend. Tijdens de evaluatie van het erosiebeleid bleek duidelijk dat de gemeenten die beroep doen op het erosiebesluit zeer tevreden zijn over dit instrument. Via de ondersteuning door een erosiecoördinator beschikt de gemeente over de nodige kennis om erosie in de gemeente aan te pakken. De subsidie voor de aanleg van erosiebestrijdingswerken is dan weer een broodnodige steun om op het terrein over te gaan tot realisatie van erosiebestrijdingswerken. Er blijkt duidelijk dat in de erosieknelpuntgebieden die aangepakt werden met erosiebestrijdingswerken geen of veel minder modderoverlast optrad bij de zware onweersbuien van de voorbije jaren. De erosiebestrijdingswerken helpen zo mee aan het klimaatrobuust maken van ons landschap. Doordat water stroomopwaarts wordt opgehouden en sediment neerslaat in de erosiebuffers worden water en modderoverlast in de valleien vermeden. Ik ben dan ook tevreden met de gerealiseerde projecten via het erosiebesluit. Ik ben evenwel overtuigd dat er in Oost- en West-Vlaanderen een bijkomende inspanning dient te gebeuren om aan erosiebestrijding via het erosiebesluit te doen. Dit draagt bij aan het klimaatrobuust maken van het IJzerbekken, het Leie- en het Bovenscheldebekken. De overlast van de voorbije maanden heeft aangetoond dat hier dingend bijkomend op ingezet moet worden.
7. Er zijn jaarlijks 2 subsidieprogramma's in het kader van het erosiebesluit. De oproepen zijn jaarlijks weerkerend.
8. Ik trad nog niet in overleg met de gemeenten in verband met het erosiebesluit. Via de erosiecoördinatoren, die betaald worden via de subsidies van het erosiebesluit en aangestuurd worden door het Departement Omgeving, blijven we inzetten op erosiebestrijding. Bij de initiatieven van Water-Land-Schap 1.0 en 2.0, Weerbaar-Water-Landschap – met onder meer de gebieden Bovenloop IJzer en Midden Zuid West-Vlaanderen –, de strategische projecten – met onder meer IJzer- en Handzamevallei, klimaatbuffer in de Westhoek – en de taskforce Weerbare Westhoek neemt erosiebestrijding een belangrijke plaats in in het beleid. Ik onderschrijf het belang om blijvend in te zetten op erosiebestrijding en breng dit ten uitvoer met mijn beleid.

BIJLAGE

[Overzicht van de aangevraagde en toegewezen gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen per provincie en per gemeente in 2023](#)